

6. Intervju s D. Alvarom del Portillom, prvim nasljednikom sv. Josemaríje Escrive

Poglavlje iz informativnog dosjea o "Političkoj slobodi vjernika Opusa Dei za vrijeme režima Franca", koje može pružiti zanimljive informacije gledateljima filma Rolanda Jofféa "There Be Dragons", u kojem je jedan od likova sv. Josemaríja Escrivá.

28.01.2011.

Mons. Alvaro del Portillo (1914-1994) je živio i djelovao zajedno sa sv. Josemaríjom Escrivom kroz četrdeset godina i bio je izabran za prvog nasljednika kada je ovaj umro 1975 godine. Imenovan je biskupom 1991. godine.

Cesare Cavalleri (1936) kolumnist je talijanskog lista *Avvenire*, pisac i profesor novinarstva na Sveučilištu u Genovi. Njegova knjiga, *Intervju o utemeljitelju Opusa Dei* (Milano, 1992), objavljena je ubrzo nakon što je papa Ivan Pavao II proglasio blaženim Monsinjora Escrivu 17. svibnja 1992.

U odlomku koji objavljujemo Cavalleri ispituje mons. del Portilla za odnos između Escrive (Opus Dei) i Franca.

I o odnosima s frankizmom ?

-Prije nego što odgovorim, smatram nužnim ponoviti poznate stavke: aktivnost i svrha Opusa Dei su isključivo duhovni, kao što je i bila samo duhovna misija i svećenička služba njegovog utemeljitelja . Vlada neke države-koja god to bila-i Opus Dei su stvarnosti koje se kreću na potpuno različitim razinama i imaju različite ciljeve. Prelatura potiče svoje članove da ostvaruju svoja prava i ispunjavaju svoje dužnosti vrijedno i kao dosljedni kršćani, ali ostavlja im potpunu slobodu u izboru vremenitih opcija, dapače, potiče tu slobodu: jedini kriterij na koji im ukazuje je u tom trenutku slijediti moguće smjernice na tom području proizašle od crkvene hijerarhije.

U slučaju frankizma, potrebno se sjetiti da je kraj građanskog rata značio obnovu crkvenog života,

udruga, katoličkih škola, uz jasan stav hijerarhije u korist generala Franca, što se smatralo u mnogim krugovima kao "providnost."

Dovoljno je razmisliti da na kraju građanskog rata na zidove katedrala svih španjolskih gradova gdje su bila biskupska sjedišta postavljeni natpisi falange: "Pali za Boga i Španjolsku. Prisutni!" Osnivač Opusa Dei prosvjedovao je mnogo puta zbog ove zloporabe.

U ovoj situaciji, Otac, čak i priznajući Franku zaslugu za mirotvorstvo, pružio je otpor zbog dvije opasnosti: s jedne strane, instrumentaliziranja vjere, pred pokusajem nekih grupa za monopoliziranjem zastupljenosti katolika u javnom političkom životu i, drugo, tendencija nekih katoličkih krugova da se koriste javnom vlašću kao svjetovnom rukom. Sve u svemu, dva aspekta klerikalizam.

Otac je uvijek prepoznavao isključivu nadležnost hijerarhije u davanju smjernica katolicima u političkim stvarima, tako da se uvijek suzdržavao na tom području.

Hijerarhija je otvoreno poticala katolike da podržavaju Franka, tako, da su u različitim vladama i predstavnici Katoličke akcije i drugih vjerskih organizacija. I klerikalizam je otišao tako daleko da su neki tražili dopuštenje od biskupa za imenovanje ministara.

Kada su pedesetih godina, neki članovi Opusa Dei postali ministri kod Franka, otac to nije odobrio niti neodobrio: postupili su u skladu sa svojom slobodom građana katolika, uz poštivanje hijerarhije, iako su neki pokušali pripisati Opusu time određene pritiske ili nadležnosti u političkoj areni. Nisu nam manjkale teškoće i nesporazumi zbog tih razloga.

Već u četrdesetim godinama, na primjer, neki članovi Opusa Dei natjecali su se za profesora raznih katedra na fakultetima, zahvaljujući svojoj stručnosti, osvajali su ih briljantno bez ikakvih preporuka. Nastala je onda jedna nasilna reakcija protivnika Crkve, koji su od kraja prošlog stoljeća preko ustanove Libre de Enseñanza (Besplatno obrazovanje), kontrolirali sveučilišta. Kružile su glasine, apsolutno klevetničke, da su pripadnici Opusa Dei pobijedili na natjecajima nepravilno, ali je istina bila da nisu uživali nikakve privilegije, i što više bili su diskriminirani u odnosu na druge kandidate koji su pripadali drugim katoličkim ustanovama koje je preferirao ministar obrazovanja.

Nisu bili samo neprijatelji crkve koji su se protivili ili nisu prihvaćali. Kada je osnivač Opusa Dei 1947., proveo jednu sezonu u Španjolskoj

pripremajući prijenos uprave Opusa Dei iz Španjolske u Rim, sastao se s ministrom vanjskih poslova, Martinom Artajo, koji je prije ulaska u vladu bio predsjednik španjolske Katoličke akcije. Otac je kasnije pričao da je, na njegovo iznenađenje, ministar rekao kako ne razumije "Kako se može biti privržen Crkvi, čak i zavjetom poslušnosti i služiti državi." Otac je objasnio da nije bio nikakav problem, jer je riječ o poslušnosti Crkvi koja je ista za njega kao i za ostatak katolika, posvećenih da ili ne Bogu : da je dužnost bila istog razreda, ali u različitim pozicijama. No ministar nije shvatio ovu jasnu istinu, i zapovjedio je, ne zapošljavati u diplomatsku službu , članove Opusa Dei ili osobe povezane sa Opusom , čak i ako su prošli na natječaju. Iako potpuno nepravedno ta se je odredba ispunjavala u raznim prilikama.

-Kako su druge katoličke organizacije izravno i otvoreno podržavale režim, neki nisu mogli ni zamisliti ,da će se Opus ponašati na drukčiji način. Međutim, osnivač je uvijek energično branio slobodu mišljenja svoje djece, i prirodno je da među članovima Opusa Dei, bilo je onih koji su podržavali režim Franca, a i onih koji su bili u opoziciji.

Sjećam se snimke o jednoj katehezi osnivaća kada nije oklijevao da se pojavi pred vrlo moćnom osobom braniti slobodu mišljenja svog djeteta. Veselilo bi me saznati o tome više detalja.

Jedan član Opusa Dei napisao je članak kritizirajući režim Franca. Reakcija vlasti bila je vrlo oštra, bio je prisiljen pobjeći u izgnanstvo. Na ovo otac nije imao ništa za reći, jer su to pitanja u koja se nije miješao: to

pravo je pripadalo njegovoj djeci kao slobodnim i odgovornim građanima. Ali, među ostalim uvredama izrečenim protiv toga člana ,rečeno je kako je "osoba bez obitelji." Naš osnivač reagirao je onda kao otac koji brani svog sina. Otišao je u Španjolsku i odmah zatražio audijenciju kod Franca, koji ga je primio odmah. Bez ulaska u razloge političkih razlika, kazao je vrlo jasno da nije mogao podnijeti da je za njegovog sina rečeno da je čovjek bez obitelji: imao je nadnaravnu obitelj, Opus, i on se smatra njegovim ocem. Franco je pitao: "Što ako ga stavi u zatvor?" Otac je odgovorio da će poštivati odluke sudske vlasti, ali ako ga stave u zatvor nitko ne može spriječiti da se tom djetetu pruži duhovna i materijalna pomoć ako zatreba. Isto je ponovio admiralu Carrero Blancu, frankovoj desnoj ruci. I moram naglasiti da su se oba pokazala kao pravi muševci , koji

imaju kršćanskog duha, i priznali su da je naš utemeljitelj bio u pravu.

-Mnogo napada na Opus Dei , te slobodu njegovih članova dolazilo je izravno iz institucija režima, kao što je Falanga. -Dosta je rječito u tom pogledu pismo što ga je naš utemeljitelj napisao 28. listopada 1966 Ministru José Solisu, šefu Falange:

Vrlo Poštovani prijatelju:

Do mene, dopiru vijest o kampanji koju protiv Opusa Dei, tako nepravedno provodi tisak Falange, koja je ovisna o Vašoj ekaselenciji.

Još jednom ponavljam da članovi Opusa,- svaki od njih-, jesu osobno slobodni, kao da ne pripadaju Opusu Dei, u svim vremenitim stvarima i teološkim koja nisu o vjeri, koje Crkva ostavlja na slobodnu volju pojedinca. Stoga je besmisleno govoriti o članstvu određene osobe u

Opusu, u slučaju kada se radi o političkim, profesionalnim, socijalnim, itd. stvarima, kako bi isto bilo nerazumno, govoriti o vašem javnom djelovanju, Vaša ekselencijo, i donositi priče o Vašoj ženi ili djeci, odnosno Vašoj obitelji.

Na ovaj pogrešan način nastavljaju se ponašati publikacije koje primju poticaj iz vašeg ministarstva, i na taj način oni ne uspijevaju više nego vrijeđati Boga miješajući duhovno i svjetovno, kada je jasno da direktori Opusa Dei nemogu učiniti ništa da zabrane zakonite i potpune osobne slobode svojih članova, nikada ne skrivajući, s druge strane, da je svaki u potpunosti odgovoran za svoje postupke i, kao posljedica toga, da raznolika mišljenja između članova Opusa je i uvijek biti će manifestacija slobode i daljnji dokaz dobrog duha koji ih vodi k uvažavanju mišljenja drugih ljudi.

Napasti ili braniti razmišljanja ili javna djelovanje nekog građanina, bila ona ispravna ili ne, što utvrđuje pravosuđe, da se ne povezuje ni u kojem slučaju s , Opus Dei: *ta duhovna obitelj* ne intervenira niti može intervenirati u političkim ili svjetovnim odlukama u bilo kojem području, jer su njihovi ciljevi čisto duhovni.

Nadam se da ćete razumjeti moje iznenađenje, koliko pred objavom ove klevetničke kampanje toliko i vidjevši da se provodi : Siguran sam da ćete shvatiti zabludu koju ste počinili kao i odgovornost u savjesti koju preuzimate pred božjim sudom, što u zabludi ocrniste ustanovu koja ne utječe, -niti može utjecati- na ono što u izvršenju svojih osobnih sloboda čine građani, ne bježeći od osobnih odgovornosti, članova Opusa koji ju tvore rasprostranjeni na pet kontinenata.

Molim vas stanite na kraj kampanji protiv Opus Dei, pošto Opus Dei nije odgovoran za ništa. Ako ne, mislit ću da me niste razumjeli, i biti će jasno da Vaša ekaselencija ne razumije niti ne poštuje slobodu, *sloboda Kristova nas oslobađa*, sloboda kršćana daje slobodu i drugim ljudima.

Borite se u pravo vrijeme, iako nisam prijatelj borbe, ali se ne smijete miješati u te borbe nepravedno ono što je iznad ljudskih strasti.

Koristim ovu priliku da vas zagrlim i blagoslivljam Vas i sve vaše,

u Gospodinu.

-Ako ja mogu izraziti potpuno osobno mišljenje, mislim da su oni članovi Opusa, koji su po vlastitoj odgovornosti slobodno surađivali u frankovoj vladi, a radili za dobrobit svoje zemlje, bili su uspješni, danas priznati jednoglasno, u reorganizaciji

gospodarstva i razbijanju izolacije Španjolske i orijentaciji prema Europi. Čak se suzdržavajući intervenirati i izlagati javno mišljenja o političkim stvarima. Što je bilo što je po tom pitanju najviše brinulo utemeljitelja ?

-Najviše ga je brinuo problem Frankova političkog nasljedstva. Nije se ustručavao dati to na znanje znatiželjnima i nastojao je senzibilizirati o toj osjetljivoj temi španjolske biskupe koji su ga došli posjetiti. Ali naš utemeljitelj također je znao oduprijeti se insinuacijama koje su mu dolazile iz Vatikana da se angažira na ovom polju: on je odbio biti posrednik za neke, jer mu misija nije bila miješati se u politiku. Jasno je ostavio svoj stav o tom pitanju, izbjegavajući svaki nesporazum, u pismu upućenom 14. lipnja 1964 Pavlu VI.

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/hr-hr/article/6-intervju-
s-d-alvarom-del-portillom-prvim-
nasljednikom-sv-josemarije-escrive/](https://dev.opusdei.org/hr-hr/article/6-intervju-s-d-alvarom-del-portillom-prvim-nasljednikom-sv-josemarije-escrive/)
(8.08.2025.)